

**Standardy Ochrony Małoletnich
w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej
w Głownie**
wersja dla małoletnich (skrótowa)

Rozdział I

1. Wprowadzenie

- W jakim celu zostały wprowadzone „Standardy ochrony małoletnich”?
- Co możecie w nich znaleźć?
- Prawa dziecka - dlaczego powinniście je znać?

Krzywdzenie dzieci jest niepokojącym zjawiskiem, które coraz częściej występuje we współczesnym świecie. Jednym z ważniejszych celów działania Poradni jest chronienie Was przed różnymi formami przemocy, przeciwdziałanie dyskryminacji oraz stworzenie bezpiecznego i przyjaznego środowiska.

Istotnym i konkretnym działaniem Poradni na rzecz Waszej ochrony jest stworzenie warunków do skutecznej pomocy w sytuacjach trudnych oraz warunków zabezpieczenia Waszych praw. Zadanie to realizuje bardzo ważny dokument – „Standardy ochrony małoletnich”. Do jego opracowania Poradnia została zobowiązana przez państwo – uznano bowiem za pilną potrzebę wprowadzenie systemowego rozwiązania ochrony Was przed przemocą fizyczną i psychiczną, edukacyjną, materialną czy – coraz powszechniejszą – cyberprzemocą. Dokument ten został skonstruowany jako zbiór zasad i procedur postępowania, z których możecie skorzystać w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa.

„Standardy ochrony małoletnich” określają:

1. Główne kierunki działań Poradni na rzecz Waszej ochrony, zwane w dokumencie „standardami”¹;
2. Zasady, czyli przyjęte w Poradni normy postępowania pracowników i małoletnich², dotyczące w szczególności:
 - a) bezpiecznych relacji pracowników Poradni z małoletnimi;
 - b) bezpiecznych relacji między małoletnimi;
 - c) korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu;
 - d) ochrony małoletnich przed zagrożeniami z sieci;
3. Sposoby postępowania w sytuacjach, w których czujecie się krzywdzeni oraz działania Poradni zabezpieczające Was przed krzywdzeniem i jego skutkami.

Standard I

Wprowadzenie Standardów ochrony małoletnich w Poradni.

1. Poradnia ustanowiła i wprowadziła Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
2. Standardy ochrony małoletnich dotyczą całego personelu Poradni.
3. Z dokumentem zapoznano pracowników Poradni.
4. Niniejszy dokument jasno i kompleksowo określa:
 - zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników;
 - sposób reagowania na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia;
 - zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko;
 - zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych;
 - zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci.

¹ standard – norma, wymóg, kierunki działań poradni na rzecz ochrony dzieci

² małoletni – osoba, która nie ukończyła 18 roku życia

5. Dokument udostępniono na stronie www oraz w widocznym miejscu w siedzibie Poradni.

Standard II Pracownicy Poradni

1. W Poradni zatrudnia się pracowników po uprzedniej weryfikacji.
2. Pracownicy Poradni są świadomi swoich praw oraz odpowiedzialności prawnej. ciężącej na nich za nie przestrzeganie Standardów Ochrony Małoletnich.
3. Dyrektor Poradni określa organizację, stosowanie i dokumentowanie działań podejmowanych w ramach procedur określonych w dokumencie Standardy Ochrony Małoletnich.
4. W Poradni prowadzona jest systematyczna edukacja pracowników z zakresu ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

Standard III Procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego.

1. W Poradni określono procedury interwencji w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego.
2. Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym i fizycznym.
3. W placówce wskazano osobę odpowiedzialną za koordynowanie Standardami Ochrony Małoletnich.
4. Podmioty postępowania uprawnione są do przetwarzania danych osobowych uczestników postępowania w sprawach krzywdzenia małoletnich, a także przestrzegają obowiązującej w Poradni Polityki Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych.

Standard IV Monitoring i weryfikacja zgodności prowadzonych działań w ramach Standardów Ochrony Małoletnich

1. Przyjęte zasady i procedury ochrony małoletnich są weryfikowane raz na dwa lata.
2. W ramach kontroli zasad Poradnia pozyskuje opinie od pracowników, małoletnich oraz ich opiekunów.
3. Do weryfikacji wykorzystywane są wyniki ankiet oraz wnioski z kontroli Standardów Ochrony Małoletnich przez uprawnione podmioty zewnętrzne.
4. Zasady monitoringu, zakres oraz sposób kontroli określa dyrektor Poradni.

Rozdział II

ZASADY POSTĘPOWANIA PRACOWNIKÓW PORADNI W CELU OCHRONY MAŁOLETNIH PRZED KRZYWDZENIEM

1.1 Zasady ogólne

1. Pracownicy dbają o bezpieczeństwo małoletnich podczas ich pobytu w Poradni.
2. Pracownicy wspierają małoletnich w pokonywaniu trudności, uwzględniając ich umiejętności rozwojowe oraz możliwości wynikające z niepełnosprawności oraz specjalnych potrzeb edukacyjnych.

3. Pracownicy podejmują wobec małoletnich działania wychowawcze, mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”.
4. Zasady bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi obowiązują wszystkich pracowników Poradni.

1.2 Przestrzeganie praw dziecka/człowieka

Pracownicy Poradni

1. Przestrzegają praw dziecka/człowieka.
2. Upowszechniają wiedzę o prawach dziecka - podejmują problematykę praw człowieka/ dziecka na zajęciach/warsztatach prowadzonych na terenie Poradni oraz w trakcie innych działań Poradni – zgodnie z zadaniami statutowymi.
3. Zapewniają małoletnim dostęp do pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
4. Szanują prawo małoletniego do prywatności – jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, w celu ochrony małoletniego, wyjaśniają mu to tak jak to jest możliwe.
5. Nie ujawniają informacji wrażliwych dotyczących małoletniego osobom nieuprawnionym (wizerunek małoletniego, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej).
6. Nie utrwalają wizerunku małoletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych lub Poradni, jeśli nie została uzyskana zgoda rodziców/opiekunów prawnych oraz samych małoletnich.
7. Nie dokonują zatrzymania własności małoletniego, np. telefonu.
8. W czasie pobytu małoletnich w Poradni zapewniają im warunki ochrony przed przemocą, uzależnieniami oraz innymi przejawami patologii społecznej.
9. Dają małoletnim gwarancję nietykalności cielesnej - nie stosują wobec nich żadnych form przemocy.
10. Szanują godność małoletnich.
11. Równo traktują małoletnich, niezależnie od wyznawanej przez nich religii lub światopoglądu, pod warunkiem, że nie naruszają nimi moralności, praw i wolności innych osób oraz porządku i bezpieczeństwa publicznego.

1.3 Komunikacja pracowników Poradni z małoletnimi

Pracownicy Poradni

1. Stosują się do obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad.
2. Nie wykorzystują wobec małoletnich relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
3. Nie stosują przemocy fizycznej wobec małoletnich, przemocy psychicznej wobec małoletnich, np. takiej jak:
 - a) izolowanie, pomijanie, obniżanie statusu małoletniego w grupie,
 - b) stygmatyzowanie z powodu ich zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej,
 - c) wyszydzanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, poniżanie, wyzywanie, groźenie,
 - d) nadmierne, wygórowane wymagania, zastraszanie, obrażanie ich godności, stosowanie kar,
 - e) agresywne wypowiedzi, komentarze i ataki na czatach, komunikatorach i forach internetowych;
 - f) rozpowszechnianie poniżających małoletnich materiałów czy śledzenie w sieci ich poczynań i ich upublicznianie.

4. Nie stosują naruszających godność małoletnich wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązują w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej.
5. Nie naruszają nietykalności osobistej małoletnich.
6. Informują małoletnich, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć wskazanej osobie i oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
7. Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie małoletniego zapewniają obecność innej osoby dorosłej.
8. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletnich, unikają innego kontaktu fizycznego niż niezbędny.
9. Okazują zrozumienie dla trudności i problemów małoletnich.
10. Dają małoletnim prawo do przeżywania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym.
11. Nie zawstydzają, nie upokarzają, nie lekceważą i nie obrażają małoletnich.
12. Reagują na zachowanie małoletniego w taki sposób, aby nie czuł się zraniony, zmuszony do obrony czy do kontrataku.
13. W procesie rozwiązywania konfliktu zapewniają małoletnim poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego.

1.4 Kontakt pracowników z małoletnimi

Pracownicy Poradni:

1. Kontakt pracowników z małoletnimi nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
2. Co do zasady kontakt z małoletnimi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków.
3. Pracownicy nie zapraszają małoletnich do swojego miejsca zamieszkania, nie spotykają się z nimi prywatnie poza godzinami pracy.
4. Pracownicy nie nawiązują kontaktów z małoletnimi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktują się z nimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
5. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnimi poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy), a opiekunowie prawni małoletnich muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
6. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i ich rodzice/opiekunowie są osobami bliskimi dla pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich i ich opiekunów.

2. ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIAMI W PORADNI.

2.1 Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

1. Małoletni mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku. Pracownicy Poradni chronią małoletnich i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Małoletni uznają prawo innych małoletnich do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.

3. Małoletni są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
4. Kontakty między małoletnimi cechuje zachowanie kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu: proszę, dziękuję, przepraszam; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
5. Budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
6. Małoletni mają prawo do własnych poglądów, ocen oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
7. Jeśli małoletni jest świadkiem stosowania przez innego małoletniego jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np.: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi procedurami).
8. Małoletni znają obowiązujące w Poradni procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w zwrócić o pomoc.
9. Jeśli małoletni stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w Poradni pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

2.2. Niedozwolone zachowania małoletnich w Poradni:

1. Stosowanie agresji i przemocy fizycznej, przemocy słownej, przemocy psychicznej.
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w Poradni, np. przynoszenie ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, noży, zapalniczek).
3. Nieuzasadnione, bez zgody prowadzącego opuszczanie sali gdzie odbywają się zajęcia. Wyjście bez zezwolenia poza teren Poradni.
4. Niestosowne odzywanie się do innych osób, używanie wulgaryzmów.
5. Przywłaszczenie własności lub niszczenie, nieszanowanie własności innych osób oraz własności Poradni.
6. Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów.
7. Szykanowanie innych osób z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
8. Aroganckie/niegrzeczne zachowanie, wulgaryzmy. Kłamanie, oszukiwanie.
9. Fotografowanie, nagrywanie dźwięku lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych osób bez ich zgody.
10. Stosowanie wobec innych osób cyberprzemocy.

3. ZASADY KORZYSTANIE PRZEZ MAŁOLETNICH Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH Z DOSTĘPEM DO INTERNETU

3.1 Korzystanie z komputerów z dostępem do Internetu

1. Małoletni nie mają dostępu do infrastruktury sieciowej Poradni.

2. Sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Rozwiązania organizacyjne na poziomie Poradni bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie Poradni jest zainstalowane oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe.

3.2 Korzystanie z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

1. Każdy ma prawo korzystać na terenie Poradni z telefonu komórkowego¹ oraz innych urządzeń elektronicznych² zgodnie z ustalonymi w zasadami.
2. Małoletni przynoszą do Poradni telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą opiekunów.
3. Poradnia nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez małych.
4. Małoletni nie mogą korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas diagnozy, konsultacji, zajęć, treningów, warsztatów.
5. Małoletni ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon (bez wibracji) i schować go w torbie/plecaku przed rozpoczęciem diagnozy, konsultacji, zajęć, treningów, warsztatów.
6. Telefon pozostaje niewidoczny.
7. Na terenie Poradni zakazuje się małym filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych. Nie dotyczy to wydarzeń, na rejestrację których udzielono zgody.
8. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej.

5. ZASADY OCHRONY PRYWATNOŚCI MAŁOLETNI

5.1 Zasady ochrony wizerunku małych

1. Poradnia uznając prawo małego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku małego, zgodnie z obowiązującym prawem.
2. Upublicznianie wizerunku małego do 16 lat, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia zgody opiekuna (osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem).
3. Osoba mała powyżej 16. roku życia ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie.
4. Jeżeli wizerunek małego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów lub małego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku nie jest wymagana. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formy publikacji.

1 Przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się także smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp.

2 Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, słuchawki, itp.

5.2 Zasady ochrony danych osobowych małoletnich

1. W Poradni opracowano zasady przetwarzania danych osobowych oraz zasady zachowania bezpieczeństwa przetwarzania (Polityka Ochrony Danych Osobowych).
2. Dyrektor Poradni wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
3. Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania.

Rozdział III

ŚCIEŻKI POSTĘPOWANIA MAŁOLETNIEGO W PRZYPADKU DOZNAWANIA PRZEZ NIEGO KRZYWDY *(procedury interwencyjne w Poradni)*

Ścieżka postępowania małoletniego

- Jeśli nie czujesz się bezpiecznie, powiedz o tym pracownikowi Poradni. Przedstaw sytuację, poproś o reakcję, wsparcie i pomoc.
- Poinformuj także rodziców o tym, co Cię spotyka.

Działania w Poradni

1. Obowiązkiem każdego pracownika, który zaobserwował fakt jakiegokolwiek przemocy czy agresji lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania.
2. Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec Ciebie, pracownik Poradni podejmie działania zgodne z procedurą.
3. Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - poproś o rozmowę z psychologiem. Psycholog może Ci udzielić pomocy psychologicznej oraz wskazać, jak należy radzić sobie w tego typu sytuacjach.
4. W przypadku poważnego naruszenia nietykalności osobistej dyrektor Poradni zgłasza sprawę agresji fizycznej na policję/do sądu w celu wyciągnięcia konsekwencji prawnych wobec agresora.
5. W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu Ciebie pracownik Poradni zgłasza problem koordynatorowi ds. ochrony małoletnich/dyrektorowi, który dokonuje oceny zdarzeń.
6. Wspólnie z Twoimi rodzicami (lub jednym z nich, tym, który Cię nie krzywdzi) pracownicy Poradni zaplanują konkretne działania zapewniające Ci ochronę.
7. Gdyby zaplanowane przez Poradnię działania nie były wystarczające do zapewnienia pomocy, której potrzebujesz, pedagog/psycholog nawiązuje współpracę z instytucjami pomocowymi, np. dzielnicowym, specjalistą ds. nieletnich, pracownikiem socjalnym.

Rozdział IV

MATERIAŁY POMOCNICZE

Prawa dziecka

W Polsce najważniejszymi aktami prawnymi, gwarantującymi prawa dziecka, są:

- Konstytucja RP,
- Konwencja o prawach dziecka
- Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka.

Warto, abyś zapamiętał, że:

1. Prawa dziecka dotyczą każdego dziecka, czyli osoby poniżej 18. roku życia.
2. Nie musisz nic zrobić, aby otrzymać prawa i nikt nie może ci ich odebrać.
3. Wszystkie prawa dziecka są równie ważne. Nie ma praw mniej lub bardziej ważnych od innych.

Prawa dziecka dotyczą różnych dziedzin życia np. prawa do:

- znajomości swoich praw oraz powoływania się na nie w różnych sytuacjach, a także do ich poszanowania przez innych,
- do swobody myśli, sumienia i wyznania,
- do prywatności i tajemnicy korespondencji,
- do nauki i informacji,
- do wypoczynku i czasu wolnego,
- do opieki zdrowotnej,
- do wychowania przez rodziców,
- prawo do ochrony przed wykorzystywaniem, przemocą i poniżaniem,
- prawo do własnej tożsamości, które oznacza, że macie prawo do imienia, nazwiska i obywatelstwa i znajomości swego pochodzenia,
- prawo do wyrażania własnych poglądów.

Twoje prawa wiążą się więc równocześnie z pewnymi ograniczeniami i obowiązkami. Wynika z nich na przykład, że:

- nie możesz nie chodzić do szkoły, bez uzasadnionego powodu;
- nie masz prawa do robienia zdjęć lub filmików koleżance lub koledze bez ich zgody;
- nie masz prawa do obraźliwego komentowania ubioru/wyglądu lub zachowania kolegi czy koleżanki.

Jeżeli twoje prawa są łamane/ znajdujesz się w trudnej sytuacji/ widzisz, że ktoś inny potrzebuje pomocy możesz to zgłosić:

- rodzicom, wychowawcy klasy, pedagogowi szkolnemu, dyrektorowi szkoły;
- policji - numer 112;
- instytucjom niosącym pomoc dzieciom. Oto jedne z nich:
 - ✓ 116111 – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży;
 - ✓ 800121212 – Dziecięcy telefon zaufania.